

Put do stote obljetnice (2): Misija Opusa Dei u razmišljanjima i učenjima svetog Josemarije

Ovaj drugi članak u nizu priprema za stotu obljetnicu pokušava produbiti naše razumijevanje svrhe i misije Opusa Dei, na temelju osobnih promišljanja i učenja njegovog osnivača.

11.12.2024.

Nakon godina nagovještaja, molitava i nade, sveti Josemaría je 2. listopada 1928. konačno "vidio" što Bog od njega traži. Snaga ovog nadnaravnog događaja utjecala je na cijeli njegov život, osvjetljavajući mu put na dubok i odlučan način. To mu nipošto nije oduzelo slobodu, nego ju je učvrstilo u vršenju poslanja koje je prihvatio s potpunim predanjem sebe. Do tada, rekao je, nije znao što Bog želi od njega. Sada je napokon shvatio da Bog od njega traži da širi jasno razumijevanje traženja svetosti u svijetu, koje daje prednost običnom životu i svakodnevnom radu i jača apostolsko zalaganje laika. Kasnije će reći da je ova poruka, čijim se nositeljem sada osjeća, stara i nova koliko i Evanđelje.

„Dobio sam iluminaciju o cijelom Djelu dok sam čitao te bilješke. Duboko ganut, kleknuo sam (bio sam sam u svojoj sobi, između razgovora) i zahvalio se našem Gospodinu.

Srcem punim emocija sjećam se zvonjave zvona crkve Gospe od Anđela. . . Rasute bilješke koje sam do tada vodio posložio sam u neki red” (Intimne bilješke, br. 306).

Kad je sveti Josemaría "vidio" Božju volju za njega, prvo je pokušao saznati postoji li u Crkvi već institucija posvećena ovoj misiji ili će je morati sam započeti. Trebalo mu je i vremena da razluči tko bi trebao biti dio toga: treba li uključivati samo muškarce ili i žene, treba li uključivati svećenike i na koji način, kakvu kanonsku strukturu treba imati i kakvu vrstu angažmana treba uključivati. Moglo bi se reći, možda malo pretjerujući, da je 2. listopada 1928. sveti Josemaríačvrsto odlučio biti u Opusu Dei i biti Opus Dei, a da još nije znao, u svim detaljima, što je Opus Dei. Bilo je to razdoblje trudnoće, kao u majke koja u utrobi nosi novo dijete, kojega već voli i s

kojim razgovara, ali čije oči i lice još nije vidjela.

Postupno bolje razumjeti od čega se taj put sastoji, kakvo je bilo lice novog stvorenja koje dolazi na svijet i razgovarati s Bogom o tome, postalo je središnja briga unutarnjeg života svetog Josemarije tijekom tih godina. Opus Dei se malo po malo oblikovao u njegovom vlastitom duhovnom životu, u njegovom odnosu s Bogom, u njegovoj molitvi i mrtvljenju. Počeo je pojašnjavati njegove ciljeve, također s vremena na vrijeme ukazujući na sredstva za njihovo postizanje. Ući dublje u poslanje Opusa Dei, i tako prepoznati njegovu karizmu, znači poznavati i međusobno povezivati ove različite ciljeve, o kojima je tijekom ovih godina sveti Josemaría razmišljao i komentirao. To se može učiniti samo ulaskom u intimni život utemeljitelja, s poštovanjem i zahvalnošću Bogu. Ovaj itinerar nalazimo ocrtan u

slijedu njegovih Intimnih zapisa, svjedočanstava o njegovom osobnom dijalogu s našim Gospodinom, na čijoj su se pozadini postupno počeli oblikovati običaji, inicijative i stilovi života.

Pomiriti svijet s Bogom

Dostupne bilješke u kojima su, čini se, prvi put izloženi ciljevi nove ideje potječu iz 1931. Sveti Josemaría tamo govori o potrebi širenja Kristova Kraljevstva u svakom okruženju, dajući slavu Bogu i surađujući u spasenju duša, vjerojatno ovdje odjekujući encikliku Quas primas (1925.) Pija XI.

„Christum regnare volumus.” “Deo omnis gloria.” “Omnes cum Petro ad Iesum per Mariam.” Ove tri fraze dovoljno sažimaju tri cilja Djela: djelotvorna Kristova vladavina, sva slava Bogu, duše” (Intimne bilješke, br. 171).

„Ciljevi. Da Krist vlada, istinskom vladavinom u društvu: *Regnare Christum volumus*. Tražiti samo Božju slavu: *Deo omnis gloria*. Težiti za svetošću i spašavati duše: *Omnes cum Petro ad Iesum per Mariam*” (Intimne bilješke, br. 206).

Više od zemljopisnog proširenja Kristova Kraljevstva (iako to također donosi svaka nova inicijativa pokrenuta u svijetu), čini se da je utemeljitelj posebno zainteresiran za proširenje koje obuhvaća sve životne okolnosti i sve profesije i zanate. To je misija namijenjena dosezanju svakog sektora ljudskog postojanja, posebno svakodnevnog života i rada. Upravo je to sadržaj “božanske lokucije” (posebne Božje objave) koju je primio 7. kolovoza 1931.:

„Sada možemo razumjeti ganutost tog jadnog svećenika, kad je prije nekog vremena osjetio u svojoj duši ovaj božanski govor: *et ego, si*

exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum (Iv 12,32); i ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi. Također je jasno vidio značenje koje je naš Gospodin htio dati tim riječima Svetoga pisma u tom trenutku: da Krista treba staviti na vrh svih ljudskih aktivnosti. Jasno je razumio da se kroz obični rad u svim djelatnostima svijeta zemlja mora pomiriti s Bogom, kako bi se sve svjetovno, a da ostane svjetovno, pretvorilo u nešto sveto, nešto Bogu posvećeno, konačni cilj- sve” (Pismo 3, br. 2).

Prolaskom godina i postupnim pisanjem Pisama, Uputa i drugih tekstova, koji su trebali poslužiti kao osnova za velik dio njegova propovijedanja, sveti Josemaría ostavio je svojim sinovima i kćerima duhovno i intelektualno nasljeđe novog i učvršćenog temelja. I tako su ciljevi Opusa Dei bili bolje objašnjeni. U mnogim od tih tekstova on koristi

glagol *suscitar* ("podići"), pripisujući ga Božjem djelovanju. Božja je milosrdna ljubav ta koja je podigla Opus Dei, a učinila je to s vrlo preciznim ciljevima. Ovi ciljevi čine okvir njegove misije.

Postoji li središnja ideja koja sažima te ciljeve? Nedvojbeno postoji, a možda bi se to moglo izraziti govoreći da je naš Gospodin podigao Djelo kako bi obični kršćani mogli pomiriti svoje laičko stanje kao građani u svijetu s traženjem svetosti i duhovnim životom koji od njih neće tražiti da napuste svijeta i njegove zahtjeve, čime je riješen "konflikt" koji su mnogi percipirali i koji traje i danas. Drugim riječima, Bog je podigao Djelo kako bi, otvaranjem božanskih puteva na zemlji, svi muškarci i žene mogli težiti svetosti, punini božanskog očinstva, kroz svoj obični život, shvaćen upravo kao mjesto za svačiji svakodnevni rad.

„Podižući svoje Djelo na zemlji, naš je Gospodin došao riješiti ovaj sukob u njegovom korijenu, govoreći mnogim laicima da je upravo u svijetu, u obavljanju njihovog profesionalnog rada ili njihovog posla (u bilo kojem ljudskom nastojanju), u ispunjavanju njihovih državnih dužnosti, mjesto gdje moraju težiti za svetošću i pomagati drugima u tome. I stoga im nudi posve svjetovni duh i asketizam, sredstva koja više nisu prilagođena, nego specifična za njihovu situaciju” (Pismo 23, br. 18).

„Podižući svoje Djelo u ovim vremenima, naš je Gospodin htio da ova istina nikada više ne bude nepoznata ili zaboravljena: da svatko ima dužnost posvetiti se i da se većina kršćana mora posvetiti u svijetu svojim redovnim radom ” (Pismo 3, br. 2).

„Opus Dei otvorio je sve božanske putove na zemlji svim muškarcima i

ženama, jer je pomogao ljudima da vide da svi čestiti poslovi mogu biti prilika za pronalaženje Boga, pretvarajući tako ljudske napore u božanski rad” (Upute, svibanj 1935./ 14. rujna 1950.)

Ovo su ciljevi koji čine okvir misije Opusa Dei i čine ga kvascem unutar Crkve i života čovječanstva. Na poseban je način taj kvasac jednostavno kršćanski život laika koji svojim djelovanjem iznutra preobražavaju zemaljske stvarnosti, kako će godinama kasnije reći Drugi vatikanski sabor (usp. *Lumen gentium*, br. 31). Tako novi pokret podsjeća na ono što je možda bilo zaboravljeno, oživljava ono što je bilo mlako i raspiruje ono što je ugaslo, surađujući u poslanju Crkve u otvaranju novih horizonata, budi oduševljenje i širi mir i radost.

Kako bi shvatili kako su se identitet i misija nove institucije oblikovali u

vlastitoj misli sv. Josemarije, neki su autori[1] naglasili važnost utemeljiteljevih izjava kada se uvode s posebnom „svečanošću” značajnim frazama poput npr. : „Naš Gospodin podigao je svoje Djelo za...”; „Došli smo podsjetiti ljude da...”; „Od 2. listopada 1928...” itd. Ovo nisu izjave o okolnostima ili samo primjeri. Umjesto toga, oni pripadaju srži poruke koju je širio, a time i srži poslanja koje je primio od Boga.

„Poniznošću onoga koji zna da je grešnik i da malo vrijedi – *homo peccator sum* (Lk 5,8), kažemo s Petrom – ali vjerom onoga koji dopušta da ga vodi Božja ruka - imamo reći da svetost nije za nekolicinu privilegiranih. Gospodin nas sve poziva; očekuje Ljubav od svih nas, od svakoga, ma gdje bio, od svakoga, bez obzira na njegovo stanje, zanimanje ili položaj” (Pismo 1, br. 2).

„Važno je stalno se podsjećati da se Isus nije obraćao privilegiranoj skupini ljudi; došao nam je otkriti univerzalnu Božju ljubav. Bog voli cijelo čovječanstvo i želi da svi ljube njega – svi, bez obzira na njihovu osobnu situaciju, društveni položaj, zanimanje ili posao” (Susret s Kristom, br. 110).

U tako značajnim citatima uvijek se naglašava uloga rada običnih kršćanskih vjernika, izravno ili neizravno, kao mjesto njihova susreta s Bogom, kao prilika za vježbanje kreposti, kao mjesto za njihov apostolat i davanje dobra primjera. Ukratko, na rad se gleda kao na stvarnost koja omogućuje traženje svetosti usred svijeta.

„Podižući svoje Djelo u ovim vremenima, naš je Gospodin htio da ova istina nikada više ne bude nepoznata ili zaboravljena: da svatko ima dužnost posvetiti se i da se

većina kršćana mora posvetiti u svijetu svojim redovnim radom. Stoga će Djelo postojati sve dok postoje muškarci i žene na zemlji. Uvijek će postojati pojava ljudi u svim profesijama i zanatima koji traže svetost u svojoj državi, u vlastitoj profesiji ili zanatu, tako što su kontemplativne duše usred svijeta” (Pismo 3, br. 92).

Zahvaljujući tim svjetlima, čini se da sveti Josemaría predviđa, kao veliki pothvat koji treba izvršiti, cilj urediti svijet Bogu; doista, o urediti svijet, budući da je podložen Adamovom grijehu i našim vlastitim grijesima. On to vidi kao realan cilj, a ne utopijski, kao uzvišen i budući cilj, ali svakako sposoban motivirati i održati stvarnu predanost u svakodnevnom životu.

„Ovo se može učiniti; nije prazan san. Kad bismo barem mi ljudi odlučili primiti ljubav Božju u svoja srca!

Krist Gospodin naš bio je razapet; s visine Križa otkupio je svijet, čime je obnovio mir između Boga i ljudi. Isus nas sve podsjeća: 'I ja, kada budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.' Ako me postaviš na vrh svih zemaljskih aktivnosti, kaže on, ispunjavajući dužnost svakoga trenutka, u onome što se čini važnim i onome što se čini nevažnim, sve ću privući sebi. Moje kraljevstvo među vama bit će stvarnost! Prigrлити kršćansku vjeru znači opredijeliti se za nastavak Kristova poslanja među ljudima. Svatko od nas mora biti *alter Christus, ipse Christus*: drugi Krist, sam Krist. Samo na taj način možemo pristupiti ovom velikom pothvatu, ovoj golemoj, beskonačnoj zadaći posvećenja svih vremenitih struktura iznutra, donoseći im kvasac Otkupljenja” (Susret s Kristom, br. 183).

Poslanje Opusa Dei tako ulazi izravno, a ne sa strane, u poslanje

Kristove Crkve, koja je kvasac posred svih muškaraca i žena, kako bi se Kraljevstvo Božje, koje je već prisutno, ali još nije u potpunosti postalo stvarnost, moglo širiti u cijelom svijetu. Upravo je to poslanje Sina, ovjekovječeno u povijesti Duhom i povjereno njegovoj Crkvi: rekapitulirati, pomiriti, preurediti sve stvari, vraćajući svijet Ocu, u Sinu, po Duhu. To je viđenje koje su izričito prenijeli sveti Pavao i sveti Ivan, ali je prisutno u cijelom Novom zavjetu i pripremljeno od strane Starog.

„Naš Gospodin želi da mi kršćani (budući da imamo nadnaravnu odgovornost surađivati s Božjom snagom, budući da je On to želio u svom beskrajnom milosrđu) tražimo ponovno uspostavljanje narušenog reda i vraćanje vremenitim strukturama, u svakoj naciji, njihove prirodne funkcije kao instrumenata za napredak čovječanstva i njihove

nadnaravne funkcije kao sredstava za dosezanje Boga, za Otkupljenje: *venit enim Filius hominis* – i mi trebamo ići stopama našega Gospodina – *salvare quod perierat* (Mt 18,11)” (Pismo 12, br. 19).

Posebna misija unutar opće misije

Jednom kada je misija Opusa Dei zamišljena kao sudjelovanje u misiji Sina da obnovi i pomiri sve (osobito kroz rad, „šarku“ nečije svetosti), možemo razumjeti zašto je sveti Josemaría, vođen božanskim nadahnućem, inzistirao na propovijedanje o pojedinim bitnim točkama. Među ostalim, osjećaj božanskog sinovstva, bez kojeg to sudjelovanje ne bi bilo moguće; važnost krštenja, zbog dostojanstva koje nam daje i zadaće koje nam omogućuje izvršiti, kao sakramenta koji pečati naše sinovstvo u Duhu; i središnje mjesto svete mise, gdje Sin donosi pomirenje svijeta s Bogom,

ostvareno jednom zauvijek na križu;
i poniznost, kao neophodan zahtjev
za vladanje s Kristom u služenju
cijelom čovječanstvu, jer je sama srž
Otkupljenja poništiti ponosno
Adamovo kolebanje kroz poslušnost
poniznog Sluge Jahvina.

Svrha novog utemeljenja ima nužnu
apostolsku dimenziju, budući da je
dio samog poslanja Sina koje Duh
Sveti nastavlja u ljudskoj povijesti i u
Crkvi. Stoga možemo razumjeti zašto
je sveti Josemaría od samog početka
toliko inzistirao na
evangelizacijskom naporu koji se
zahtijeva od onih koji su se pridružili
Djelu i na odgovornosti koju to
podrazumijeva: svatko je pozvan biti
apostol.

Stoga se poslanje Opusa Dei
promatra kao posebno poslanje
unutar općeg poslanja Crkve. Djelo
suraduje u poslanju koje je povjereno
cijeloj Crkvi – donijeti Kraljevstvo,

pozivajući sve muškarce i žene na svetost – kroz posebno svjetlo: učiniti ovaj poziv stvarnošću u kontekstu nečijeg rada i redovnih aktivnosti.

„Moje kćeri i sinovi, kao dio Božje providnosti u brizi za 'njegovu svetu Crkvu i održavanju duha Evanđelja živim, naš Gospodin je povjerio Opusu Dei, od 2. listopada 1928., zadatak da to razjasni, da podsjeti sve duše, primjerom svoga života i svojih riječi, da postoji univerzalni poziv na kršćansko savršenstvo i da ga je moguće slijediti. . . Bog želi iskoristiti tvoju osobnu svetost, koju tražiš u skladu s duhom Djela, kako bi svakoga, na jednostavan, specifičan način, poučio nečemu što vrlo dobro znaš: da su svi vjernici, krštenjem utjelovljeni u Krista, pozvani tražiti puninu kršćanskog života. Naš Gospodin želi da budemo njegovo oruđe kako bismo ljude podsjetili na praktičan način – prvo načinom na koji živimo – da je poziv

na svetost uistinu univerzalan, a ne ograničen na samo nekoliko ljudi ili na određeno stanje u životu; niti je općenito uvjetovan napuštanjem svijeta. Svaki posao, svaka profesija može biti put do svetosti i sredstvo za apostolat” (Pismo 6, br. 25-26).

Unutar poslanja njegovanja laičke duhovnosti, što je svakako poslanje cijele Crkve, a ne samo Opusa Dei, novi temelj, nadahnut Bogom, zadržava svoje posebno poslanje, koje se opet vrti oko rada kao posvećujućeg i posvećenog.

„Unutar laičke duhovnosti, specifična duhovna i asketska priroda Djela doprinosi ideji, djeco moja, koju je važno naglasiti. Rekao sam vam bezbroj puta, od 1928. godine, da je rad za nas šarka oko koje se moraju vrtjeti svi naši naponi da postignemo kršćansko savršenstvo. Tražeći kršćansko savršenstvo usred svijeta, svatko od nas mora također nužno

tražiti ljudsko savršenstvo u svom vlastitom profesionalnom radu. A ujedno je taj profesionalni rad šarka oko koje se okreću svi naši apostolski napori” (Pismo 31, br. 10).

Budući da se radi o posebnom poslanju unutar općeg poslanja, oni koji sudjeluju u ovom novom utemeljenju koriste sredstva kojima se Crkva brine za kršćanski život sve svoje djece, a koja naravno potiču i prakticiraju i druge crkvene ustanove: molitva, često primanje sakramenata, evangelizacijski žar, promicanje kršćanske obitelji, širenje učenja Učiteljstva itd. Ta sredstva – potrebna za život i djelovanje u Crkvi – ne čine specifično poslanje Opusa Dei suvišnim. Iako su bitni za spasenje, Opus Dei dodaje poseban fokus: nastoji ta sredstva usmjeriti prema posvećenju svojih članova kroz njihov rad, čineći ih apostolima koji nastoje usmjeriti zemaljske strukture prema Bogu. Iako su

načelno svi kršteni vjernici pozvani ispuniti ovo poslanje usred svijeta, posebna je uloga Opusa Dei osvijetliti taj put, zapaliti u njima svjetlo koje će im omogućiti da njime učinkovito putuju. Ovo je slika koju je sv. Josemaría jako volio: slika lampiona smještenog nasred ulice čije se svjetlo ugasilo, a koje sada ponovno svijetli kako treba.

Drugim riječima, ne bi bilo potrebe podizati Opus Dei samo da bi se potaknuli uobičajeni načini postizanja svetosti u kršćanskom životu. Ta su sredstva također prisutna u Opusu Dei, ali kao takva ne bi opravdala njegovu misiju. Kako bi izvršio svoje poslanje, zajedno s tim sredstvima, potrebno je osigurati duhovnu, intelektualnu i apostolsku formaciju koja je prikladna preobraziti svijet i pomiriti ga s Bogom kroz rad i obične poslove, kako bi se Krist postavio na vrh svih ljudskih djelatnosti, ispunjavajući

zadaću svakoga trenutka i svjedočeći našega Gospodina (usp. Susret s Kristom, br. 183). Stavljanje u praksu sredstava za kršćanski život bez obvezivanja na sve gore navedeno ne bi bilo dovoljno za sudjelovanje u novom Djelu koje je sveti Josemaría želio započeti. Stoga su mnoga njegova učenja bila usredotočena na zabrinutost da za biti član Opusa Dei nije dovoljno biti dobar, već da treba nastojati dobro raditi.

„Profesionalni rad, kakav god bio, postaje svjetiljka kojom prosvjetljujete svoje kolege i prijatelje. Zato obično kažem onima koji postanu članovi Opusa Dei, a isto vrijedi i za sve vas koji me sada slušate: 'Kakva korist od toga da mi govorite da je taj i taj moj dobar sin - dobar kršćanin - ali loš postolar?' Ako ne pokuša dobro naučiti svoj zanat, ili mu ne posveti punu pažnju, neće ga moći posvetiti niti ga prikazati našem Gospodinu. Posvećenje

običnog rada je, takoreći, okosnica istinske duhovnosti za ljude koji su se, poput nas, odlučili približiti Bogu dok su u isto vrijeme potpuno uključeni u svjetovne poslove” (Priatelji Božji, br. 61.).

U sljedećim člancima vidjet ćemo kako je ova posebna briga, koja identificira poslanje Opusa Dei u Crkvi, bila i prisutna u karizmi koju je Bog dao svetom Josemariji. Također ćemo pobliže pogledati kako je on razumio koncept običnog rada, s njegovim bezbrojnim primjenama u svakodnevnom životu.

[1] Usp. Antonio Aranda, El hecho teológico y pastoral del Opus Dei, Eunsa, 2021.

stote-obljete-nice-2-misija-opusa-dei-u-
razmisljanjima-i-ucenjima-svetog-
josemarije/ (6.08.2025.)